

ORDRE DE 13 DE SETEMBRE DE 2004, PER LA QUAL ES REGULA EL DRET DELS PARES, LES MARES O ELS TUTORS LEGALS, A ELEGIR LA LLENGUA DEL PRIMER ENSENYAMENT DELS ALUMNES DELS CENTRES SOSTINGUTS AMB FONS PÚBLICS DE LES ILLES BALEARS

La Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística, a l'article 18 assenyala que els alumnes tenen dret a rebre el primer ensenyament en la seva llengua, sigui la catalana o la castellana. A tal efecte, el Govern ha d'arbitrar les mesures adients de cara a fer efectiu aquest dret. En tot cas, els pares o tutors poden decidir en nom de llurs fills aquest dret, instant les autoritats competents perquè sigui aplicat adequadament. Per altra banda, la mateixa Llei, a l'article 20.1, diu que el Govern ha d'adoptar les disposicions necessàries encaminades a garantir que els escolars de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual en iniciar l'ensenyament, puguin utilitzar normalment i correctament el català i el castellà al final del període d'escolaritat obligatòria.

D'aquesta manera, el Govern, mitjançant el Decret 92/1997, de 4 de juliol, disposa a l'article 9 que si en l'exercici del dret relatiu al primer ensenyament que és reconegut a l'article 18 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, abans esmentat, els pares o tutors sol·liciten que els seus fills no facin un aprenentatge compartit en llengua catalana i en llengua castellana, el centre haurà de dur a terme les adaptacions necessàries per satisfer aquest dret. S'ha de garantir, alhora, el coneixement de les dues llengües oficials, d'acord amb el que estableix l'article 20 de la mateixa Llei.

El mateix Decret 92/1997, a l'article 16, esmena que l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en educació infantil, es regularà de la manera següent: a) Atès el caràcter globalitzador de l'educació infantil, no s'especifica per a diferents àrees la distribució horària quant a l'ensenyament en cada una de les dues llengües oficials. En tot cas, però, igualment que en les etapes posteriors, en l'educació infantil, l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua de comunicació i d'ensenyament, serà com a mínim igual al de la llengua castellana, amb la finalitat que, en acabar aquesta etapa, l'alumnat tenguí una competència en llengua catalana que li permeti comunicar-se normalment en aquesta llengua amb els altres alumnes i amb el professorat, en les comunicacions pròpies d'aquesta etapa en el marc escolar, i ha d'estar preparat perquè, en iniciar l'educació primària, independentment de quina sigui la llengua familiar, pugui seguir les matèries de l'educació primària en llengua catalana o en llengua castellana. b) Fins arribar a la meitat del còmput horari, en el projecte lingüístic de centre, que ha de ser aprovat per la majoria qualificada del consell escolar, s'ha de descriure la planificació prevista amb relació a l'ús de la llengua catalana i de la llengua castellana en els diferents nivells de l'educació infantil.

D'acord amb l'Ordre del conseller d'Educació, Cultura i Esports de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua

d'ensenyament, tot i que la realitat del nostre sistema educatiu, quant al fet que l'educació infantil està pràcticament generalitzada, s'ha d'entendre que el primer ensenyament es dona en aquesta etapa educativa, i solament en casos excepcionals, el primer ensenyament es podria inserir al primer cicle de l'educació primària. Així, el primer ensenyament, s'ha d'entendre com el període inicial educatiu de l'infant en l'àmbit escolar a l'etapa de l'educació infantil o, si és el cas, en el primer cicle de l'educació primària, que li permeti aconseguir la integració escolar i l'adaptació progressiva en el context educatiu. Tot això en el benentès que aquest període ha de possibilitar respostes personalitzades a les seves necessitats i afavorir la socialització amb els iguals.

Per altra part, les diverses estadístiques i anàlisis elaborades per la Conselleria, mostren que la realitat existent a les Illes Balears és d'un creixement continu de presència d'alumnat procedent de diversos indrets del món, especialment els de parla castellana, deguda sobretot a la mobilitat del mercat laboral. Dins aquesta nova realitat, els centres han de possibilitar que els alumnes s'integrin dins la comunitat escolar que els acull, per poder fer ús de la llengua catalana com a vehicle de comunicació i d'aprenentatge. De la mateixa manera, la llengua castellana, que és la llengua materna d'algunes famílies, ha de ser objecte de tractament educatiu, per tal que els alumnes puguin accedir al currículum en les millors condicions. En aquest sentit, els articles 3.f i 3.g dels decrets 66/2001 i 67/2001, de 4 de maig, de currículum de d'educació infantil i l'educació primària, fan referència al fet de conèixer i saber valorar i respectar el patrimoni cultural de Balears, i desenvolupar una actitud d'interès i de respecte envers la diversitat lingüística i cultural, des del reconeixement de la seva pertinença a la comunitat de les Illes Balears; i de conèixer i utilitzar correctament la llengua catalana i la llengua castellana, tant oralment com per escrit, de manera que puguin ser expressades com a llengües de comunicació i d'aprenentatge, respectant-ne i valorant-ne l'ús d'ambdues.

Tot això, amb l'esperit de poder fer efectiva la normativa existent, i per tal de disposar d'unes pautes d'actuació adequades que garanteixin l'atenció educativa a tot l'alumnat, a proposta de les direccions generals d'Administració i d'Inspecció Educativa, de Planificació i Centres, de Política Lingüística, i d'Ordenació i Innovació, dict la següent

ORDRE

Article 1.

Els pares, mares o tutors legals que vulguin fer efectiu el dret a rebre el primer ensenyament en la seva llengua, sigui la catalana o la castellana (Article 18 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril) hauran de fer-ne la sol·licitud per escrit, en el moment que es realitza la matrícula per primera vegada a l'educació infantil o, excepcionalment, al primer cicle de l'educació primària, sempre que no

s'hagi matriculat abans a l'educació infantil, en un centre educatiu de la xarxa de centres docents sostinguts amb fons públics, per incorporar-se al sistema educatiu de les Illes Balears.

Article 2.

La durada de les mesures a què fa referència aquesta Ordre serà de tota l'etapa d'educació infantil i, excepcionalment, durant un període flexible del primer cicle d'educació primària.

Article 3.

Els centres docents que rebin sol·licituds perquè alumnes puguin iniciar el tram educatiu corresponent al primer ensenyament amb una llengua distinta a la prevista en el seu projecte lingüístic, la catalana o la castellana, i que en conseqüència, així ho estiguin aplicant, hauran de tenir en compte les pautes següents:

- a) Aquests alumnes han de ser objecte de tractament educatiu adient, perquè puguin accedir en les millors condicions psicopedagògiques al context educatiu del centre; i no siguin perjudicats quant al desenvolupament social, ni quant a l'aprenentatge de les dues llengües oficials de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- b) Per donar tractament a aquests alumnes, dins el marc general de planificació, similar a l'oferta quant a l'atenció a la diversitat i fer efectius els criteris establerts en el seu projecte lingüístic, el centre tindrà en compte el Decret 119/2002, de 27 de setembre, sobre el reglament orgànic de les escoles d'educació infantil i primària, sobretot pel que fa als articles 42, 43, 46 i 49, com també a les instruccions pròpies de cada curs escolar.
- c) Els centres hauran de preveure l'adopció de mesures d'atenció específiques per a aquests alumnes. D'acord amb el nombre de sol·licituds, l'autonomia pedagògica i les disponibilitats del centre, aquestes mesures consistiran en:
 - Atenció de suport individual, per part d'un mestre, preferentment del mateix cicle.
 - Adaptació pedagògica grupal, dins el mateix cicle, a càrrec d'un mestre de suport.
 - D'altres que el centre pugui considerar més adequades a les pròpies necessitats.

Això no obstant, l'Administració educativa podrà autoritzar, amb caràcter excepcional, altres mesures organitzatives que consideri adients per poder fer efectiva la normativa vigent.

- d) En relació amb l'apartat anterior, l'atenció docent específica serà d'un mínim de sis hores setmanals i un màxim de setze, de l'horari setmanal dels alumnes de referència. En tot

cas, sempre s'haurà de respectar l'aplicació del Decret 92/1997, quant a l'ús del mínim del 50% de català com a llengua d'ensenyament i comunicació.

- e) Aquestes actuacions, desenvolupades en l'etapa de l'educació infantil, o bé en el primer cicle de l'educació primària, en cas que l'infant hagi iniciat l'escolarització en aquesta etapa, a part de les decisions pedagògiques de cada centre, es concretaran en forma d'atenció individualitzada, tallers, racons, agrupaments flexibles o grups de reforç educatiu, entre d'altres, per millorar la qualitat, mitjançant la pràctica educativa més adient, en benefici dels infants.
- f) Els alumnes que rebin aquestes mesures no podran ser segregats per motiu de llengua, i es mantindran inserits en el grup-classe de referència. Així mateix, no s'han de veure afectats quant a les oportunitats de consecució dels objectius educatius del currículum propi de l'etapa.
- g) Sobretot dins l'educació infantil, aquestes actuacions, a part d'alguna excepció, es desenvoluparan dins l'aula, amb més d'un professional docent i vendran ordenades de menor a major atenció: material didàctic adaptat, suport docent progressiu i temporal, activitats comunes amb la llengua vehicular del grup-classe, entre d'altres.

Article 4.

La Conselleria assessorarà les famílies, que opcionalment vulguin, sobre el tractament de llengües als centres educatius de les Illes Balears. De la mateixa manera, els centres podran sol·licitar assessorament tècnic al Departament d'Inspecció Educativa.

Article 5.

Quan el nombre de sol·licituds adreçades a un centre superi la capacitat d'atenció que el centre pot donar amb els recursos, o la situació específica del centre així ho requereixi, el director ho posarà en coneixement de la Direcció General de Planificació i Centres, que resoldrà la situació quant a l'adopció de les mesures més adients.

Article 6.

Aquestes mesures d'atenció específiques es recolliran dins el marc general de planificació del centre, s'especificaran en la programació general anual i, si n'és el cas, dins el pla de suport del centre.

Article 7.

Els alumnes que hagin rebut atenció educativa d'acord amb les del tutor o mestre responsable, per tal de poder avaluar-ne l'aplicació. Aquesta avaluació s'haurà de reflectir a la memòria de final de curs.

Disposició adicional primera

Es faculten les direccions generals d'Administració i d'Inspecció Educativa, de Planificació i Centres, de Política lingüística i d'Ordenació i Innovació, perquè dictin les instruccions necessàries per fer efectives les disposicions previstes en aquesta Ordre.

Disposició adicional segona

Aquesta Ordre s'aplicarà de forma progressiva a partir del curs 2004/05 en els centres i cursos que determinarà mitjançant resolució el conseller d'Educació i Cultura.

Disposició final

Aquesta Ordre començarà a vigir l'endemà de la publicació en el BOIB.

Palma, 13 de setembre de 2004

El conseller d'Educació i Cultura

Francisco J. Fiol Amengual